

[L. D. Rasmussen.]

isme fremdeles staa stærkt. Selv om der vel tales meget om „os alle i den fælles Baad“, saa synes det ret ofte, i hvert Fald for adskilliges Vedkommende, uhyre svært at bringe et Offer paa den smukke Tankes Alter; det er næsten, som om de arbejdsløse Arbejdere ikke rigtig ønskes med i Baaden.

Jeg nævnte, at det tabte Dageantal var ca. 13½ Million hvert Aar i det nævnte Tiaar, hvilket vil sige, at hvis Tabet blev fordelt ligeligt paa alle Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne, vilde det udgøre ca. 12/3 Aar eller i Penge ca. 5 000 Kr., foruden de gennemsnitlig 500 Kr., Arbejderne har svaret i Kontingent til deres Arbejdsløshedskasse. Det samlede Tab for Arbejderne, begrænset til dem, der staa i Arbejdsløshedskasse, har i det nævnte Tiaar udgjort ca. 1 500 Mill. Kr. regnet efter en Aarsløn paa ca. 3 000 Kr. gennemsnitlig for de ti Aar, og hvis man vilde og kunde beregne Tabet ved den manglende Produktion i de 136½ Millioner tabte Arbejdsdage, vilde vi jo komme op paa et svimlende Tal. Arbejdernes Tab og Arbejdernes Ofre har været ganske uhyre store. Jeg skal blot nævne et enkelt Aar som Illustration. Arbejderne har i Skatteaaret 1928—29 foruden deres direkte og indirekte Skatter svaret ca. 54 Mill. Kr. til sociale Love, til Arbejdsløshedskasser, til Invalidere og til Sygekasser. Disse 54 Mill. Kr. er et Særkontingent for den arbejdende Klasse i Danmark, det vil jeg bede ærede Medlemmer erindre. Jeg mener, at disse økonomiske Præstationer af Arbejderne er al Ære værd. Men den økonomiske Stilling i hele den arbejdende Klasse er saa vist ikke blevet styrket ved denne ganske kolossale økonomiske Usikkerhed i det nævnte Tiaar, og naar Arbejderklassen rokkes i sin Økonomi, vil det ganske afgjort ogsaa mærkes i hele det øvrige Samfund. Og det har virket paa denne Maade saa meget mere, som de 6 foregaaende Aar ogsaa har været meget trykkende, med forholdsvis lave Lønninger og Dyrtdid, og samtidig 5 716 000 Arbejdsløshedsdage pr. Aar.

Der er jo dem, der bestandig hævder, at naar blot Arbejdslønnen nedsættes, vil der blive mindre Arbejdsløshed, men samtidig erkendes det ogsaa af de paagældende — meget rigtigt i øvrigt —, at en væsentlig Aarsag til Arbejdsløsheden er manglende Købeevne hos Jordens Befolkning. Det skal vist ikke slaa meget fejl at sige, at ca. 2/3 af Jordens Befolkning mangler denne Købeevne, og nu kan jeg med min bedste Villie ikke se Logikken i, at man vil

bekæmpe det Onde, der hedder manglende Købeevne, ved at skabe endnu flere Mennesker med manglende Købeevne, og det gør man da ved Kravet om Lønnedsættelse og ved Forsøg paa Gennemførelse af saadan Lønnedsættelse. Ad den Vej vil man neppe kunne mindske Arbejdsløsheden, det er ganske ugørligt, det er logisk urimeligt.

Jeg er meget forbavset især over Venstres Stilling til hele dette Spørgsmaal. Med en vis Ironi — thi det kan selvfølgelig kun være Ironi — hører man til Tider Venstre tale om Arbejderne som den privilegerede Klasse. Ja, privilegeret med Hensyn til at bære Byrderne, det skal jeg ikke nægte, men paa andre Omraader savner jeg Privilegier, hvad Arbejderklassen heller ikke ønsker. Det var jo nemlig Venstre, der i 1907 gennemførte Arbejdsløshedsloven, og det var Arbejderrepræsentanter, der loyalt var behjælpelige med at udfærdige den første Mønstervedtægt for anerkendte Arbejdsløshedskasser i Danmark. Venstre har alt saa i hvert Fald den Gang været af den Mening, at det vilde være til Gavn for Samfundet som Helhed og for den arbejdende Klasse, om der blev ydet Hjælp til Arbejderne gennem Principet: Hjælp til Selvhjælp. Der blev imidlertid ikke den Gang, saaledes som for Sygekassernes Vedkommende, skabt Udveje og Regler for fortsat Arbejdsløshedshjælp fra det offentlige Side; man havde aabenbart den Gang ikke regnet med saa ondartede og langstrakte Arbejdsløshedsperioder, som vi senere har oplevet. Men ogsaa dette Spørgsmaal maa løses, og maaske nok paa en noget lignende Maade, som det er løst for Sygekassernes Vedkommende; en saadan Ordning har man haft en Gang før, nemlig under Krigen i 1916—17.

Den arbejdende Klasse har, mener jeg, vist en økonomisk Modstandsdygtighed og Offervillighed paa Grundlag af et Sammenhold, en Solidaritet, som der intetsteds og i ingen anden Samfundsklasse er præsteret Magen til. Andre Klasser har klaget stærkt, naar der viste sig nogen Modvind, men nogen effektiv Handling for ved Sammenslutning og Offervillighed at skabe Støtte under saadan økonomisk Modgang har man ikke mærket til. Jeg vil henstille Tanken til den højtærede Regering om muligt at finde en Vej, hvorved man maatte kunne omplante den Solidaritet, som Arbejderne viser, til andre Samfundsklasser, saaledes at man eventuelt med Blikket fæstet paa den Misère, vi i Øjeblikket har i Landbruget, den Krise, der behersker Land-